

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою
ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»
Протокол № 12/11/05-01
від 05.11.2012 р.

Голова Біржової Ради

Е.І. Мілюшко

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Національною комісією з цінних
паперів та фондового ринку
Рішення № 1815
від 18.12.2012

Голова Комісії

Д.М. Тевелєв

ПРАВИЛА

ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

«ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»

ЩОДО ТОРГІВЛІ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

м. Дніпропетровськ
2012 р.

ЗМІСТ

Розділ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ	3
Розділ 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
Розділ 3. ДОПУСК ДО ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	7
Розділ 4. ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ ВІТ eTRADE FUTURE	7
Розділ 5. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	7
Розділ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	8
Розділ 7. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	9
7.1. Строковий контракт	9
7.2. Види Заявок	9
7.3. Зміст Заявок	9
7.4. Укладання Ф'ючерсних контрактів	10
7.5. Укладання Опціонів	10
7.6. Особливості розрахунку цін на Строковому ринку	10
7.7. Запобігання маніпулюванню цінами	11
Розділ 8. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ	11
8.1. Клірингові сесії	11
8.2. Novation	12
8.3. Відкриття Позицій	12
8.4. Коригування Позицій	12
8.5. Розрахунок зобов'язань щодо переказу грошових коштів	12
8.6. Маржинальна вимога	12
8.7. Закриття Позицій	13
8.8. Порядок виконання Строкових контрактів в Дату виконання	14
8.9. Виконання грошових розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами	14
8.10. Виконання строкових контрактів з поставкою Базового активу, який складають цінні папери	14
Розділ 9 ДОКУМЕНТУВАННЯ, СИСТЕМА ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВНУТРІШНІЙ ОБЛІК КЛІРИНГОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА БІРЖІ	15
Розділ 10 РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	17

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

- 1.1. *Базовий актив* - матеріальний, нематеріальний, фінансовий або інший актив, щодо якого укладається та виконується Строковий контракт.
- 1.2. *Біржовий Строковий контракт (далі - Строковий контракт)* - стандартизований договір купівлі-продажу Базового активу на строк (з поставкою в майбутньому) (Ф'ючерсний контракт або Опціон), укладений у відповідності з цими Правилами, а також договори, виконання зобов'язань за якими залежить від зміни ціни на Базових активах, що є предметом цих Договорів, або від зміни значень індексів, які розраховані на підставі сукупності цін на відповідні Базові активи, в тому числі договори, які передбачають виключно обов'язок сторін сплачувати кошти в залежності від зміни цін на Базові активи або від зміни значень індексів. Строковий контракт є Електронним документом, що укладається за Правилами Біржі та підписується ЕЦП Біржі. Учасник Біржових торгів, підписавши Договір доступу до ЕТС Біржі, погоджується з тим, що усі Строкові контракти укладаються на Біржі виключно на умовах, викладених у цих Правилах, та приєднується до цих Правил.
- 1.3. *Варіаційна маржа* - сума коштів, що розраховується внаслідок Коригування Позиції на Строковому ринку. Варіаційна маржа за відкритими Позиціями списується/зараховується з/на рахунки Учасників Біржових торгів з метою зниження ризиків остаточних розрахунків.
- 1.4. *Вид Строкового контракту* - Строковий контракт може бути з поставкою або без поставки Базового активу (розрахунковий).
- 1.5. *Виконання Строкового контракту* - виплата різниці між Ціною укладення Строкового контракту та Розрахунковою ціною на Дату виконання для Строкового контракту без поставки Базового активу (розрахункового Строкового контракту), а для Строкового контракту з поставкою Базового активу - здійснення поставки Базового активу та його оплата в порядку, встановленому Специфікацією та цими Правилами.
- 1.6. *Дата виконання* - день виконання поставки Базового активу за Строковим контрактом з поставкою Базового активу або виконання кінцевих розрахунків за розрахунковим Строковим контрактом, в порядку, визначеному Специфікацією.
- 1.7. *Заявка* - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів та підписаний його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Строкового контракту згідно умов поданої Заявки відповідно до цих Правил. Факт надання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі BIT eTrade Future. Кожній Заявці, поданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Зареєстрована Біржею Заявка є згодою цього Учасника Біржових торгів укласти та виконати Строковий контракт у відповідності з умовами Заявки та цих Правил.
  - *офсетна Заявка* - Заявка на купівлю або продаж визначеної кількості Строкових контрактів, яка подана Учасником Біржових торгів або Біржею відповідно до цих Правил з метою ліквідації Позицій Учасника Біржових торгів шляхом укладення Офсетного Строкового контракту.
- 1.8. *Інформація Біржі щодо формування розрахункових документів* - Електронний документ, що формується АС Біржі та містить реквізити усіх документів на переказ коштів, що повинні бути сформовані за наслідками Біржових торгів.
- 1.9. *Кліринг* - визначення взаємних зобов'язань за Строковими контрактами, у тому числі шляхом Неттінгу.
- 1.10. *Клірингова вимога* - документ на переказ коштів, сформований Платіжною організацією (платіжний інструмент Платіжної організації) за наслідками Клірингу за Інформацією Біржі щодо формування розрахункових документів, на підставі якого, шляхом списання/зарахування коштів з/на рахунків(и) Учасників Біржових торгів та Платіжної організації, яка виконує функції Центрального контрагента, проводяться взаєморозрахунки між ними відповідно до цих Правил та укладених Строкових контрактів.
- 1.11. *Клірингова операція* - послідовність дій Біржі та Платіжної організації, які забезпечують проведення Клірингу за цими Правилами.
- 1.12. *Кліринговий пул* - визначена Біржею сукупність зобов'язань за Строковими контрактами, що допущені до Клірингу та припиняються під час проведення Клірингової сесії.
- 1.13. *Кліринговий реєстр* - аналітичний реєстр, що формується Біржею для обліку Клірингових операцій.

- 1.14. *Клірингова сесія* - проміжок часу в межах Операційного часу Біржі, визначений Біржею, коли здійснюється Кліринг. Кількість Клірингових сесій, під час яких здійснюється Кліринг, в тому числі тих, що відбуваються одночасно, не обмежується.
- 1.15. *Код Строкового контракту* - встановлена Специфікацією умовна позначка Строкового контракту, що використовується в документах Біржі та з використанням якої Біржею розкривається інформація про результати торгів на Строковому ринку.
- 1.16. *Коригування Позицій* - процедура переоцінки Позицій, в результаті якої розраховується Варіаційна маржа за кожною Позицією.
- 1.17. *Маржинальна вимога на Строковому ринку (далі в цих Правилах - Маржинальна вимога)* - вимога Біржі до Учасника Біржових торгів щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту для забезпечення відкритих Позицій у зв'язку із зміною розміру Початкової маржі.
- 1.18. *Мінімальна зміна ціни (далі - Тік)* - мінімальний крок зміни ціни Строкового контракту, що встановлюється Специфікацією.
- 1.19. *Неплатоспроможність* - неспроможність Учасника Біржових торгів своєчасно та в повному обсязі виконати свої зобов'язання.
- 1.20. *Неттінг* - повне або часткове припинення зобов'язань за Строковими контрактами шляхом заліку зобов'язань або іншим способом. На момент здійснення Неттінгу строк виконання зобов'язань, за якими здійснюється Неттінг, вважається таким, що настав.
- 1.21. *Novation (англ. «новейшн»)* - заміна сторони Строкового контракту Центральним контрагентом у відповідності з цими Правилами.
- 1.22. *Операційний день Біржі* - частина робочого дня, протягом якої приймаються Заявки від Учасників Біржових торгів, укладаються Строкові контракти, здійснюється Кліринг та розрахунки. Тривалість Операційного дня Біржі встановлюється Біржею.
- 1.23. *Операційний час Біржі* - частина робочого дня, протягом якої приймаються Заявки, укладаються Строкові контракти, здійснюється Кліринг та розрахунки, що мають бути оброблені, передані та виконані протягом цього ж робочого дня. Тривалість Операційного часу Біржі встановлюється Біржею.
- 1.24. *Офсетний (зворотній) Строковий контракт* - Строковий контракт, при укладанні якого припиняються права та зобов'язання по раніше відкритій Позиції у зв'язку з виникненням протилежної Позиції по тій самій Серії Строкового контракту.
- 1.25. *Опціон* - Строковий контракт, який засвідчує право але не обов'язок покупця придбати (*Опціон колл*) або продавця продати (*Опціон пут*) певну кількість Базового активу на визначених Специфікацією умовах у майбутньому, з фіксацією ціни на час укладення Опціону або на час такого придбання відповідно до Специфікації Опціону або право, але не обов'язок покупця (при Опціоні колл) або продавця (при Опціоні пут) отримати грошову винагороду в залежності від зміни цін на Базові активи або зміни значень індексів, які розраховані на підставі сукупності цін на відповідні Базові активи (*розрахунковий Опціон*).
- 1.26. *Позиція* - сукупність Строкових контрактів однієї Серії, що виникає за укладенням Учасником Біржових торгів (його Клієнтом) Строковими контрактами. При укладанні одного Строкового контракту відкривається одна Позиція. Відкриті Позиції відображаються на Позиційних рахунках Учасника Біржових торгів (його Клієнтів). Для Ф'ючерсних контрактів відкривається Довга позиція (на купівлю Базового активу), або Коротка позиція (на продаж Базового активу).
- 1.27. *Позиційний рахунок* - аналітичний рахунок, за яким Біржею обліковуються відкриті Позиції Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів) за укладеними Строковими контрактами. Позиційний рахунок ведеться в розрізі Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів).
- 1.28. *Поставна маржа* - параметр забезпечення виконання зобов'язань за Строковим контрактом. Розмір Поставної маржі встановлюється Біржею та повинна повністю покрити зобов'язання Учасника Біржових торгів щодо поставки/сплати Базового активу.
- 1.29. *Поточна розрахункова ціна* - ціна Ф'ючерсних контрактів визначеної Серії Ф'ючерсних контрактів у визначений момент часу протягом Біржових торгів на Строковому ринку.
- 1.30. *Початкова маржа* - параметр забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами. Розмір Початкової маржі встановлюється Біржею та повинен покривати зобов'язання Учасника Біржових торгів щодо сплати Варіаційної маржі та/або Премії, та/або покриття усіх витрат, пов'язаних з проведенням примусового закриття відкритих Позицій.
- 1.31. *Правила ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» (далі - Правила Біржі)* - документ, зареєстрований Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - Комісія) у відповідності до законодавства.

- 1.32. *Премія Опціону (далі - Премія)* - сума коштів, що сплачується покупцем Опціону продавцю Опціону в якості винагороди при укладанні Опціону.
- 1.33. *Реєстр Грошових лімітів* - Електронний документ, що формується Платіжною організацією та містить перелік Грошових лімітів усіх Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.
- 1.34. *Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу грошових коштів* - Кліринговий реєстр, який формується Біржею та містить перелік усіх аналітичних рахунків для обліку зобов'язань щодо переказу коштів кожного Учасників Біржових торгів та операцій на них.
- 1.35. *Реєстр обліку Позичій* - Кліринговий реєстр, який містить перелік усіх Позичійних рахунків, які відкриті Учасникам Біржових торгів (їх клієнтам) на Строковому ринку, та операцій на них.
- 1.36. *Реєстр Строкових контрактів* - Електронний документ, що формується АС Біржі та містить перелік усіх Строкових контрактів, які укладені Учасниками Біржових торгів (їх Клієнтами) протягом Торговельної сесії на Строковому ринку. Реєстр Строкових контрактів містить усі визначені цими Правилами реквізити Строкових контрактів, а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Строкові контракти були укладені.
- 1.37. *Різновид Опціону* - Опціон може бути на купівлю (*Опціон колл*) або продаж (*Опціон пут*) Базового активу.
- 1.38. *Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту (далі - Розрахункова ціна)* - ціна, що розраховується Біржею на Строковому ринку відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту.
- 1.39. *Розрахунковий депозитарій* - депозитарій цінних паперів, в якому Учасником Біржових торгів заблоковані цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, та/або у якому відбуваються розрахунки в цінних паперах, якщо Базовим активом Строкового контракту є цінні папери.
- 1.40. *Серія Опціону* - сукупність Опціонів однієї Специфікації та одного Різновиду з однаковими Цінами виконання, що позначаються аналогічним Кодом Строкового контракту.
- 1.41. *Серія Ф'ючерсного контракту* - сукупність Ф'ючерсних контрактів однієї Специфікації та одної Дати виконання, що позначаються аналогічним Кодом Строкового контракту.
- 1.42. *Специфікація Строкового контракту (далі - Специфікація)* - документ Біржі, що є зразковою формою Строкового контракту та надає конкретні визначення стандартизованих параметрів Строкового контракту та порядок його виконання. Специфікації є невід'ємною частиною цих Правил.
- 1.43. *Термін дії Опціону* - період часу, протягом якого покупець Опціону має право вимагати виконання зобов'язань за Опціоном, якщо інше не визначено Специфікацією.
- 1.44. *Торговий термінал Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (далі - Торговий термінал BIT eTrade Future)* - програмно-апаратний комплекс Учасника Біржових торгів на Строковому ринку з програмним забезпеченням, що дає змогу Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку отримати доступ до АС Біржі з метою виставлення Заявок та укладання Строкових контрактів, ініціювати, створювати, приймати, передавати, зберігати, перевіряти цілісність Електронних документів, отримувати довідкову інформацію та друкувати документи.
- 1.45. *Ф'ючерсний контракт* - Строковий контракт, який засвідчує зобов'язання придбати певну кількість Базового активу у встановлену Дату виконання на визначених Специфікацією умовах у майбутньому з фіксацією цін на момент виконання зобов'язань відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту або сплатити грошову винагороду в залежності від зміни цін на Базові активи або зміни значень індексів, які розраховані на підставі сукупності цін на відповідні Базові активи (*розрахунковий Ф'ючерсний контракт*).
- 1.46. *Ціна виконання Опціону (далі - Ціна виконання)* - встановлена при укладанні Опціону ціна, за якою покупець Опціону має право купити або продати Базовий актив або отримати грошову винагороду в залежності від значення Ціни виконання та Розрахункової ціни.

Інші терміни та поняття, які вживаються в цих Правилах, використовуються згідно з чинним законодавством України та Правилами Біржі.

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Ці Правила є практичним твором, авторські майнові права на який належать ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА», та охороняються відповідно до норм чинного законодавства України.

2.2. Ці Правила є частиною Правил Біржі, викладеною у формі окремого документа, що регулює запровадження в обіг на фондовій біржі деривативів, а саме Строкових контрактів.

2.3. Ці Правила розроблено у відповідності до Законів України «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», «Про депозитарну систему України», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», інших законодавчих актів України, в тому числі нормативно-правових актів Національного банку України (далі - НБУ), Комісії та Національної комісії з регулювання ринку фінансових послуг, рекомендацій міжнародних фінансових організацій (Рекомендації для систем розрахунків за цінними паперами, Банк міжнародних розрахунків, Міжнародна організація комісій з цінних паперів, 2001 р.; Поставка проти оплати в системах розрахунків за цінними паперами, Комітет по платіжним та розрахунковим системам, Банк міжнародних розрахунків, 1992; Принципи для інфраструктур фінансових ринків, Банк міжнародних розрахунків, Міжнародна організація комісій з цінних паперів, березень 2011 р.; Принципи для інфраструктури фінансового ринку, Банк міжнародних розрахунків, Міжнародна організація комісій з цінних паперів, травень 2012 р.) та Правил Біржі.

2.4. Строковий ринок - це окремий Ринок Біржі, організований для Біржових торгів Ф'ючерсними контрактами та Опціонами. Біржа здійснює організацію Біржових торгів на Строковому ринку та забезпечує виконання Учасниками Біржових торгів своїх зобов'язань за укладеними Строковими контрактами в порядку, встановленому цими Правилами.

2.5. Правила визначають загальні принципи функціонування Строкового ринку, його організаційне та технологічне забезпечення, порядок отримання доступу до Строкового ринку, взаємовідносини між Біржею, Платіжною організацією, Розрахунковим депозитарієм та Учасниками Біржових торгів, загальну технологію операційної діяльності Біржі при забезпеченні виконання зобов'язань за Строковими контрактами, правила документообігу, управління Ризиками, розкриття інформації тощо. Ці Правила також регламентують централізоване проведення Клірингу та розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами та забезпечення при цьому високої безпечності, надійності, швидкості, економічної ефективності та зручності виконання операцій для Учасників Біржових торгів.

2.6. Шляхом впровадження на Строковому ринку системи управління Ризиками (відповідно до Розділу 9 Правил Біржі) та користування Біржею та Учасниками Біржових торгів для Клірингу та розрахунків щодо Строкових контрактів послугами Платіжної організації забезпечується виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.

2.7. Клірингові процедури щодо Коригування Позичій, розрахунку зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів та переказ коштів за результатами Клірингової сесії знижують ризик не виконання зобов'язань за укладеними Строковими контрактами до Дати виконання Строкового контракту. Припинення зобов'язань за укладеними Строковими контрактами забезпечується шляхом виконання Строкового контракту або укладення Офсетних Строкових контрактів.

РОЗДІЛ 3. ДОПУСК ДО ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

3.1. Участь у Біржових торгах на Строковому ринку можуть брати Члени Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи.

3.2. У Специфікації відповідного Строкового контракту можуть зазначатись спеціальні умови допуску Учасників Біржових торгів до торгів цією Серією Строкового контракту.

РОЗДІЛ 4 ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ BIT eTrade Future

4.1. Взаємодія між Учасником Біржових торгів та Біржею при укладанні Строкових контрактів, укладання Договорів та отримання інформації про хід Біржових торгів забезпечується за допомогою Торгового терміналу BIT eTrade Future.

4.2. Торговий термінал BIT eTrade Future дозволяє виконувати наступні функції:

- виставляти Заявки на Строковому ринку у формі Електронних документів;
- одержувати інформацію щодо стану Грошового ліміту та Розрахункового грошового ліміту Учасника Біржових торгів в реальному режимі часу (on-line);
- одержувати інформацію щодо відхилення Заявок, укладених Строкових контрактів, частково виконаних Заявок тощо;
- друкувати примірники Виписок з Реєстру Заявок на Строковому ринку, Виписок з Реєстру Строкових контрактів та інших документів, що надаються Біржею Учасникам Біржових торгів відповідно до п. 9.9 цих Правил;
- інформацію про хід та результати Біржових торгів на Строковому ринку та іншу біржову інформацію;
- забезпечувати авторизований доступ користувачів та унеможливити несанкціонований доступ;
- забезпечувати конфіденційність обміну інформацією під час подання Заявок та укладання Строкових контрактів;
- вести бази даних щодо подання Заявок та укладання Строкових контрактів;
- отримувати Маржинальну вимогу;
- інші функціональні можливості у відповідності з договором допуску до Біржових торгів.

4.3. Підключення Торгового терміналу BIT eTrade Future до АС Біржі здійснюється відповідно до процедури Доступу до Біржових торгів та потребує наявності та використання на робочому місці Учасника Біржових торгів:

- сучасного персонального комп'ютеру, який функціонує під управлінням операційної системи не нижче WINDOWS XP SP2;
- ліцензованого антивірусного програмного забезпечення;
- доступу до мережі Інтернет;
- зареєстрованого в ЦСК Біржі сертифікату ключів ЕЦП та засобів КЗІ, наданих ЦСК Біржі згідно з Договором про надання послуг ЕЦП.

РОЗДІЛ 5. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

5.1 Система управління ризиками на Строковому ринку доповнює загальну систему управління ризиками на Біржі, що викладена в Правилах Біржі (Розділ 9), враховує особливості Строкового ринку та має особливості, встановлені в цьому Розділі.

5.2 На відміну від інших Ринків Біржі, на Строковому ринку для мінімізації основного, системного, ринкового, кредитного Ризиків та Ризику ліквідності замість повного забезпечення встановлюється процедура Коригування Позичій та обов'язкове перерахування за її наслідками Варіаційної маржі у якості передплати за Строковими контрактами.

5.3 Для мінімізації операційного ризику на Строковому ринку здійснюються наступні додаткові заходи:

- в АС Біржі виконується автоматична звірка виписок з Позиційного рахунку з усіма операціями на Позиційному рахунку;
- проводиться регламентна або позапланова (у разі необхідності архівація операцій за Позиційними рахунками).
- обмежується перелік та ретельно регламентуються операції, що виконуються за Позиційними рахунками та аналітичними рахунками, відкритими Біржею для обліку зобов'язань щодо переказу коштів Учасниками Біржових торгів.

5.4 Учасник Біржових торгів несе відповідальність за власні зобов'язання та зобов'язання своїх Клієнтів і повинен самостійно вести облік власних Строкових контрактів та Строкових контрактів своїх Клієнтів, що укладаються на Біржі, власних зобов'язань та зобов'язань своїх Клієнтів.

РОЗДІЛ 6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

6.1. Система забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами доповнює загальну систему виконання зобов'язань за Договорами, що викладені в Правилах Біржі (Розділ 10), враховує особливості Строкового ринку та має особливості викладені в цьому Розділі.

6.2. Система забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами встановлює наступні параметри системи забезпечення:

- i) Грошовий ліміт;
- ii) Розрахунковий грошовий ліміт;
- iii) Початкову маржу;
- iv) Поставну маржу.

6.3. Розмір сукупної Початкової маржі для відкриття та подальшого підтримання відкритих Позицій за певним Строковим контрактом визначається за формулою:

Початкова маржа = Ставка Початкової маржі * Кількість відкритих Позицій за Серією Строкового контракту.

6.4. Строковий контракт укладається (Позиція відкривається) виключно за умови, що розмір Розрахункового грошового ліміту Учасника Біржових торгів не менше розміру Початкової маржі.

6.5. Розрахунковий грошовий ліміт Учасника Біржових торгів (сторін Ф'ючерсного контракту та покупця за Опціоном) повинен перевищувати розмір суми Початкових марж за усіма відкритими Позиціями до Дати виконання Ф'ючерсного контракту та протягом Строку дії Опціону, відповідно, або внесення Поставної маржі.

6.6. До покупця Опціону Маржинальна вимога застосовується тільки у випадку, коли передплата за наслідками переказу Варіаційної маржі на рахунок покупця Опціону за наслідками Коригування Позицій перевищує розмір Початкової маржі за Опціоном. При цьому розмір Розрахункового грошового ліміту покупця Опціону повинен дорівнювати такому перевищенню.

6.7. До Дати виконання Ф'ючерсного контракту та протягом Строку дії Опціону або до моменту внесення Поставної маржі розмір Початкової маржі може змінюватись за рішеннями директора Біржі.

6.8. Розмір Поставної маржі та дата її введення встановлюються Біржею для кожної Серії Строкових контрактів, що передбачають поставку Базового активу.

6.9. Поставна маржа діє з дати її введення з початку поточного Торговельного дня до повного виконання Учасником Біржових торгів (та його Клієнтами) зобов'язань з поставки/оплати Базового активу відповідного Строкового контракту.

6.10. На початок кожного Торговельного дня Розрахунковий грошовий ліміт Учасника Біржових торгів повинен бути не меншим ніж:

- а) при торгівлі Ф'ючерсними контрактами без поставки Базового активу:
- розмір однієї ставки Початкової маржі на кожен відкритий Позичку Учасника Біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі (далі - тарифів Біржі).
- б) при торгівлі Ф'ючерсними контрактами з поставкою Базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для покупця та продавця:
- розмір однієї Поставної маржі на кожен відкритий Позичку Учасника Біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі;
- в) при торгівлі Опціонами без поставки Базового активу та при торгівлі Опціонами з поставкою Базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для продавця Опціону:
- розмір однієї Початкової маржі на кожен відкритий Позичку Учасника Біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі;
- г) при торгівлі Опціонами з поставкою Базового активу (у разі якщо Біржа на початок Торговельного дня вже ввела Поставну маржу) для продавця Опціону:
- розмір однієї Поставної маржі на кожен відкритий Позичку Учасника біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі;
- д) при торгівлі Опціонами для покупця Опціону:
- суми, достатньої для сплати Премії за кожний Опціон в день укладання Опціону та у разі, якщо розмір передплати на рахунок покупця Опціону за наслідком Коригування Позичок дорівнює або перевищує розмір Поставної маржі, розмір однієї Поставної маржі на кожен відкритий Позичку кожного наступного дня, поки передплата буде дорівнювати або перевищувати розмір Поставної маржі;
  - суми, нарахованої до сплати за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі.

6.11. Специфікацією може бути передбачено інший порядок забезпечення виконання зобов'язань за Строковими контрактами, в т.ч. шляхом попереднього блокування Базового активу та коштів.

РОЗДІЛ 7.

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

7.1. Строковий контракт

Строковий контракт допускається до Біржових торгів після затвердження його Специфікації Біржовою Радою та реєстрації в Комісії згідно з вимогами чинного законодавства. Рішення Біржової Ради про затвердження Специфікації доводиться до відома Учасників Біржових торгів шляхом розміщення на Інтернет-сайті Біржі не пізніше як за один робочий день до першого дня Біржових торгів Строковим контрактом.

Умови виконання Строкового контракту вказуються у Специфікації відповідного Строкового контракту.

7.2. Види Заявок

На Строковому ринку використовуються наступні види Заявок:

- ринкова Заявка (Market) - пропозиція укласти вказану кількість Строкових контрактів за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на Біржових торгах;
- лімітна Заявка (Limit) - розпорядження укласти визначену кількість Строкових контрактів по ціні, відповідно, не вище (не нижче), ніж зазначена в Заявці.

7.3. Зміст Заявок

7.3.1. Заявки на Строковому ринку повинні містити щонайменше наступні параметри:
Для Ф'ючерсних контрактів:

- Код Ф'ючерсного контракту;
- кількість Ф'ючерсних контрактів;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- вид Заявки;
- найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його клієнта або код клієнта);
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

Для Опціонів:

- Код Опціону;
- кількість Опціонів;
- Різновид Опціону;
- Ціна виконання;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- Премія;
- найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його Клієнта або код Клієнта);
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

7.3.2. Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

7.4. Укладання Ф'ючерсних контрактів

Подані на Біржові торги на Строковому ринку Заявки виконуються, тобто Ф'ючерсний контракт укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови, а саме:

- Код Ф'ючерсного контракту;
- ціна Ф'ючерсного контракту.

7.5. Укладання Опціонів

7.5.1. Подані на Біржові торги на Строковому ринку Заявки виконуються, тобто Опціон укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови:

- Код Опціону;
- Ціна виконання;
- Різновид Опціону;
- Премія.

7.5.2. Торгівля Опціонами відповідно до цих Правил передбачає можливість відмови покупця Опціону від його виконання та не передбачає можливість відмови продавця Опціону від його виконання.

7.6. Особливості розрахунку цін на Строковому ринку

7.6.1. Ціною відкриття Торговельної сесії на Строковому ринку вважається ціна закриття попередньої Торговельної сесії. У випадках різких коливань (межі яких визначаються Біржею) на ринку Базового активу та/або за Ф'ючерсними контрактами з низькою ліквідністю директор Біржі має право встановлювати іншу Ціну відкриття за відповідними Ф'ючерсними контрактами.

7.6.2. Ціна відкриття першої Торговельної сесії (Стартова ціна) за новою Серією Ф'ючерсного контракту встановлюється рішенням директора Біржі.

7.6.3. Протягом Торговельної сесії безперервно розраховується Поточна розрахункова ціна як середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів відповідної Серії протягом Торговельної сесії. При розрахунку Поточної розрахункової ціни отримане значення округляється до значення, що кратне Тіку, зазначеному у Специфікації відповідного Ф'ючерсного контракту.

7.6.4. Ціною закриття на кінець Торговельної сесії за відповідною Серією Ф'ючерсного контракту є Розрахункова ціна за цією Серією Ф'ючерсного контракту.

7.6.5. Розрахункова ціна може розраховуватися як Біржею, так і іншими організаціями, органами державної влади або іншими особами, якщо це передбачається Специфікацією відповідного Ф'ючерсного контракту. Розрахункова ціна повинна бути кратна Тіку, зазначеному у Специфікації відповідного Ф'ючерсного контракту. Специфікацією може бути встановлено інший порядок визначення Розрахункової ціни для випадків, коли ціна, яка розраховується іншими організаціями, органами державної влади або іншими особами, відсутня та/або не відповідає вимогам, встановленим Специфікацією.

7.6.6. В день виконання Ф'ючерсного контракту *Розрахункова ціна дорівнюється Ціні виконання* Ф'ючерсного контракту, що визначається відповідно до Специфікації.

7.6.7. Біржа не несе відповідальності за відповідність *Ціни виконання* Ф'ючерсного контракту без поставки Базового активу реальній ситуації на ринку Базового активу в день виконання такого Строкового контракту, але контролює визначення Розрахункової ціни відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту.

7.7. Запобігання маніпулювання цінами

7.7.1. Директор Біржі для підтримки на Строковому ринку добросовісної конкуренції може приймати наступні заходи щодо регулювання ринку:

- встановлювати Ціну відкриття Торговельної сесії,
- встановлювати ліміти зміни ціни, ліміт загальної кількості Позичій для попередження монополізації ринку, ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій;
- призупиняти участь окремих Учасників Біржових торгів у Біржових торгах на Строковому ринку, а також застосувати інші заходи дисциплінарного впливу відповідно до Правил Біржі у разі порушення ними цих Правил та інших нормативних документів Біржі;
- призупиняти або припиняти Біржові торги за всіма чи окремими Серіями Строкових контрактів.

7.7.2. Ліміт зміни ціни встановлюється директором Біржі шляхом визначення Граничних значень ціни для кожної Серії Строкових контрактів.

Ціни Заявок та Строкових контрактів протягом однієї Торговельної сесії мають бути у межах Граничних значень ціни.

ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії відхиляє всі Заявки, надані по ціні, що знаходиться поза межами встановлених Граничних значень цін за відповідною Серією Строкового контракту.

7.7.3. Директор Біржі може встановлювати ліміт загальної кількості відкритих Позичій (ліміт на частку Строкового ринку) для обмеження частки відкритих Позичій Учасника Біржових торгів по кожній Серії(ям) Строкового(их) контракту(ів).

Ліміти на відкриття Короткої та Довгої позицій - це максимальна кількість відповідно Коротких та Довгих позицій, які Учасник Біржових торгів може відкрити. Цей ліміт директор Біржі встановлює тільки у випадках, коли це передбачено спеціальними умовами допуску Учасників Біржових торгів до торгів Серією відповідного Строкового контракту. В такому разі ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої позицій встановлюються Біржею для кожного Учасника Біржових торгів у відповідності з вимогами, передбаченими спеціальними умовами допуску Учасників Біржових торгів до Біржових торгів відповідним Строковим контрактом.

РОЗДІЛ 8.

ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА СТРОКОВОМУ РИНКУ

8.1. Клірингові сесії

8.1.1. У кожен Торговельний день Біржа проводить Клірингові сесії.

8.1.2. Клірингова сесія проводиться Біржею одночасно з Торговельною сесією на Строковому ринку та після її закінчення.

8.1.3. В ході Клірингової сесії Біржа:

- 1) проводить Novation за укладеними Строковими контрактами;
- 2) припиняє зобов'язання за розрахунковими Строковими контрактами в Дату виконання;
- 3) проводить Коригування Позичій та розраховує Варіаційну маржу за кожною Серією Строкового контракту;
- 4) здійснює розрахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів на аналітичних рахунках в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу коштів;
- 5) перевіряє дотримання умови забезпеченості зобов'язань Учасників Біржових торгів за Строковими контрактами на Строковому ринку і, в разі недотримання, формує та направляє Учаснику Біржових торгів на Строковому ринку Маржинальну вимогу;
- 6) проводить процедуру примусової ліквідації Позичій;
- 7) формує звіти для Учасників Біржових торгів на Строковому ринку.

8.2. Novation

За кожним щойно укладеним Строковим контрактом Біржа проводить Novation, при цьому зобов'язання сторін за кожним Строковим контрактом переходять до Центрального контрагента. В подальшому зобов'язання кожного Учасника Біржових торгів (його клієнта - у разі наявності) обліковується Біржею як зобов'язання перед Центральним контрагентом.

З метою зниження ризиків Центральний контрагент після проведення Novation не надає згоди на відмову будь-якої з сторін Строкового контракту від його виконання.

8.3. Відкриття Позичій

За кожним щойно укладеним Строковим контрактом Біржею відкривається одна Позичія, крім випадків, коли укладання Строкового контракту призводить до закриття Позичій.

8.4. Коригування Позичій

8.4.1. Процедура Коригування Позичій являє собою наступні дії:

- під час Клірингової сесії щойно укладений Ф'ючерсний контракт приводиться до Розрахункової ціни. При цьому, якщо Строковий контракт призвів до відкриття Позичій, то така відкрита Позичія обліковується за Розрахунковою ціною;
- під час Клірингової сесії в разі зміни Розрахункової ціни всі відкриті Позичій приводяться до нової Розрахункової ціни.

Коригування Позичій для Строкових контрактів з поставкою Базового активу може не проводитись у разі, якщо Специфікацією передбачено інший механізм зниження Ризиків.

8.4.2. Варіаційна маржа за Позичіями, розраховується за наступною формулою:

Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом = (Ціна Ф'ючерсного контракту або попередня ціна відкритої Позичій – Розрахункова ціна за Ф'ючерсним контрактом) * Кількість відкритих Позичій * обсяг Ф'ючерсного контракту відповідно до Специфікації Ф'ючерсного контракту.

Якщо Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом - від'ємна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Ф'ючерсного контракту на рахунок Центрального контрагента, а останнім - з власного рахунку на рахунок покупця Ф'ючерсного контракту у якості передплати за Ф'ючерсним контрактом. В протилежному випадку - навпаки.

Варіаційна маржа за Опціоном = (Ціна виконання - Розрахункова ціна, що розраховується відповідно до Специфікації Опціону) * Кількість відкритих Позичій * обсяг Опціону відповідно до Специфікації Опціону.

Якщо Варіаційна маржа за Опціоном колл додатна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Опціону колл на рахунок Центрального контрагента, а останнім - з власного рахунку на рахунок покупця Опціону колл. В протилежному випадку - навпаки, але тільки за умови наявності передплати у покупця Опціону та тільки в межах такої передплати. Якщо Варіаційна маржа за Опціоном пул від'ємна величина, то вона підлягає переказу з рахунку продавця Опціону пул на рахунок Центрального контрагента, а останнім - з власного рахунку на рахунок покупця Опціону пул. В протилежному випадку - навпаки, але тільки за умов наявності передплати у покупця Опціону та тільки в межах такої передплати. Якщо за наслідками зміни Розрахункової ціни розмір передплати, що була сплачена покупцю Опціону за наслідками Коригування Позичій на попередніх Клірингових сесіях, підлягає зменшенню, то Варіаційна маржа буде списуватись з рахунку покупця Опціону, до моменту, поки Ціна виконання за Опціоном не буде дорівнюватись Розрахунковій ціні. В інших випадках Варіаційна маржа за Опціоном не перераховується і не переказується.

Розрахунок Варіаційної маржі здійснюється протягом всього періоду торгівлі відповідним Строковим контрактом (кожен Торговельний день): з моменту відкриття Позичій до моменту закриття Позичій.

У разі, якщо це передбачено Специфікацією, Варіаційна маржа може не розраховуватися.

8.4.3. Наслідки Коригування Позичій обліковуються на Позичійних рахунках у відповідності з п. 9.7. цих Правил.

8.5. Розрахунок зобов'язань щодо переказу коштів

Біржа на підставі наслідків Коригування Позичій Учасників Біржових торгів проводить розрахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо переказу коштів.

8.6. Маржинальна вимога

8.6.1. За рішенням директора Біржі розмір Початкової маржі може бути змінений. При цьому здійснюється перерахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо забезпечення відкритих Позичій, та, в разі необхідності, Учасникам Біржових торгів надається звіт, що

містить Маржинальну вимогу для забезпечення відкритих Позичій у зв'язку зі зміною розміру Початкової маржі.

8.6.2. Процедура зміни розміру Початкової маржі здійснюється Біржею в наступному порядку:

- Торговельна сесія за відповідним Строковим контрактом призупиняється;
- Засобами ЕТС Біржі та/або засобами Електронної пошти ВІТ eTrade Mail Учасникам Біржових торгів надається звіт Біржі, що містить Маржинальну вимогу;
- для відповідного Строкового контракту значення Початкової маржі в ЕТС Біржі змінюється;
- Біржа в разі необхідності, надає час Учасникам Біржових торгів на збільшення Розрахункового грошового ліміту в розмірі, достатньому для забезпечення відкритих Позичій;
- Платіжна організація здійснює перерахунок Грошового ліміту Учасників Біржових торгів та повідомляє про це Біржу;
- Розрахунковий депозитарій додатково блокує цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, та повідомляє про це Біржу;
- Біржа перераховує розмір Розрахункових грошових лімітів Учасників Біржових торгів, та Торговельна сесія по відповідному Строковому контракту поновлюється.

8.6.3. Учасник Біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів Строковими контрактами не допускається.

8.7. Закриття Позичій

8.7.1. Закриття відкритої Позичій означає припинення відповідних зобов'язань в Учасника Біржових торгів за Строковими контрактами. Закриття відкритої Позичій здійснюється в разі:

- виконання Строкового контракту;
- укладення Офсетних Строкових контрактів.

8.7.2. Для ліквідації (закриття) відкритої Позичій та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами Учасник Біржових торгів торгів-продавець (в Короткій позиції) на Строковому ринку повинен купити відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів тієї ж Серії, а Учасник Ф'ючерсних торгів-покупець (в Довгій позиції) повинен продати відповідну кількість Строкових контрактів тієї ж Серії.

8.7.3. Для ліквідації (закриття) відкритої Позичій та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Опціонами Учасник Біржових торгів на Строковому ринку:

- при купівлі продавцем Опціону пут Опціону пут тієї ж Серії та ціни виконання відкрита Позичія цього Учасника Біржових торгів закривається;
- при купівлі продавцем Опціону колл Опціону колл тієї ж Серії та ціни виконання відкрита Позичія цього Учасника Біржових торгів закривається.

8.7.4. Біржею може здійснюватися примусова ліквідація Позичій Учасника Біржових торгів в наступних випадках:

8.7.4.1. в разі припинення торгів певною Серією Строкового контракту;

8.7.4.2. в разі невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги у встановлений цими Правилами термін;

8.7.4.3. в разі втрати Учасником Біржових торгів допуску до торгів конкретною Серією Строкового контракту або в разі виникнення обмеження на право укладання Строкових контрактів, якщо це передбачено Специфікацією Строкового контракту;

8.7.4.4. в разі призупинення Учасником Біржових торгів членства на Біржі.

8.7.5. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадках, викладених в п.8.7.4.1 та 8.7.4.3 цих Правил, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Учасника Біржових торгів за відповідною Серією Строкового контракту.

8.7.6. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.8.7.4.4 цих Правил, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Учасника Біржових торгів за всіма Серіями Строкових контрактів.

8.7.7. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.8.7.4.2 цих Правил, застосовується до досягнення стану повного фінансового забезпечення відкритих Позичій Учасника Біржових торгів. При цьому Біржа виходить з мінімально необхідної кількості відкритих Позичій, що ліквідуються.

8.7.8. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.8.7.4.1 цих Правил, здійснюється шляхом закриття відкритих Позичій за відповідною Серією Строкового контракту по Розрахунковій ціні.

8.7.9. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій здійснюється уповноваженим співробітником Біржі шляхом подання в ЕТС Біржі ринкових Заявок (Market) від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів (його клієнтів). При цьому у разі укладення Офсетного Строкового контракту з Позичійного рахунку Учасника Біржових торгів (його клієнтів) списується відповідна кількість відкритих Позичій. У разі примусового закриття Позичій у продавця Опціону, останній повинен також повернути Центрального контрагенту Премію, а Центральний контрагент зобов'язаний виплатити її покупцю Опціону.

8.7.9.1. Усі витрати, пов'язані з проведенням примусового закриття відкритих Позичій, сплачуються Учасником Біржових торгів, до якого була застосована така процедура. Відповідальність за примусово закриті відкриті Позичій Клієнтів Учасника Біржових торгів несе Учасник Біржових торгів, у якого ці Клієнти перебувають на обслуговуванні.

8.7.9.2. Систематичне (більше двох разів) невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги, що спричинило примусове закриття його Позичій, є підставою для застосування до цього Учасника Біржових торгів заходів дисциплінарного впливу з боку Біржі відповідно до Правил Біржі.

8.7.9.3. Учасник Біржових торгів, що не ліквідував свою відкриту Позичію до Дня виконання Строкового контракту і несе зобов'язання за Строковим контрактом, повинен їх виконати згідно Специфікації Строкового контракту та порядку розрахунків за ним, встановленому Біржею.

8.8. Порядок виконання Строкових контрактів в Дату виконання

8.8.1. В Дату виконання розрахункового Строкового контракту настає строк виконання зобов'язань за Строковим контрактом, та виникають зобов'язання, встановлені Специфікацією Строкового контракту. Вказані зобов'язання є зустрічними та однорідними із зобов'язаннями, що виникли при здійсненні передплати Варіаційної маржі, і підлягають заліку.

8.8.2. Порядок виконання Строкових контрактів з поставкою Базового активу в Дату виконання визначається Специфікацією Строкового контракту.

Зокрема, відповідно до Специфікації, покупець Опціону має право купити або продати Базовий актив або отримати грошову винагороду в залежності від значення Ціни виконання та Розрахункової ціни.

8.9. Виконання розрахунків на виконання зобов'язань за Строковими контрактами

8.9.1. За результатами Клірингової сесії на Строковому ринку Біржа на підставі Реєстру обліку зобов'язань щодо переказу коштів формує та надає Платіжній організації Інформацію Біржі щодо формування розрахункових документів Учасників Біржових торгів. Платіжна організація перевіряє Інформацію Біржі щодо формування розрахункових документів (виконує Звірку) та у випадку, якщо перевірка (Звірка) пройшла успішно, виконує грошовий Кліринг, формує розрахункові документи (Клірингові вимоги тощо) та ініціює операції переказу коштів з рахунку Учасника Біржових торгів на рахунок Центрального контрагента або навпаки. Після завершення переказу коштів Платіжна організація повідомляє про це Біржу шляхом подання звіту про виконання переказу коштів.

8.9.2. Розрахунок підсумкових зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів Строковими контрактами без поставки Базового активу визначається Біржею за наслідками Клірингової сесії на Строковому ринку.

8.10. Виконання Строкових контрактів з поставкою Базового активу, який складають цінні папери.

8.10.1. Особливості виконання зобов'язань за Строковими контрактами з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, встановлюються Специфікацією такого Строкового контракту.

8.10.2. В Дату виконання Біржа включає зобов'язання за Строковими контрактами з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, до складу Розпорядження Біржі на поставку цінних паперів від Учасника Біржових торгів-продавця та Розпорядження Біржі на отримання цінних паперів від Учасника Біржових торгів-покупця.

8.10.3. Виконання (припинення), зобов'язань за Строковими контрактами з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, здійснюється в порядку, визначеному Правилами Біржі.

8.10.4. Кожне зобов'язання за Строковим контрактом з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, не включене до Розпоряджень Біржі на поставку/отримання цінних паперів, є невиконаним і припиняється.

8.10.5. За кожним зобов'язанням за Строковим контрактом з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, не включеному до Розпоряджень Біржі на поставку/отримання цінних паперів, в зв'язку з недостатністю Активів для його виконання на рахунках в цінних паперах Учасника Біржових торгів-продавця на Строковому ринку, такий Учасник Біржових торгів на Строковому ринку є стороною, що не виконала; при цьому рішенням Біржової Ради може бути встановлено зобов'язання такого Учасника Біржових торгів сплатити Біржі та/або Центральному контрагенту штраф, розмір якого визначається таким рішенням Біржової Ради.

8.10.6. За кожним зобов'язанням за Строковим контрактом з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, не включеному до Розпорядження Біржі на поставку/отримання цінних паперів, у зв'язку з недостатністю Активів для його виконання на рахунках Центрального контрагента, Центральний контрагент є стороною, що не виконала; при цьому рішенням Біржової Ради може бути встановлено зобов'язання Центрального контрагента сплатити Біржі та/або відповідному Учаснику Біржових торгів на Строковому ринку штраф, розмір якого визначається таким рішенням Біржової Ради

8.10.7. Необхідними умовами включення зобов'язань за Строковими контрактами з поставкою Базового активу, який складають цінні папери, до Розпорядження Біржі на поставку/отримання цінних паперів, є:

(i) наявність у Біржі інформації про номер рахунку зберігача цінних паперів (депозитарної установи) в Розрахунковому депозитарії. Дана інформація надається Учасником Біржових торгів при допуску до Біржових торгів на Строковому ринку;

(ii) такий рахунок повинен бути зареєстрований на Біржі відповідно до вимог Правил Біржі, та у Біржі має бути інформація про надання зберігачем цінних паперів (депозитарною установою) Розрахунковому депозитарію повноважень на здійснення операцій списання/зарахування цінних паперів по цьому рахунку на підставі інформації, отриманої Розрахунковим депозитарієм від Біржі.

РОЗДІЛ 9. ДОКУМЕНТУВАННЯ, СИСТЕМА ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВНУТРІШНІЙ ОБЛІК КЛІРИНГОВИХ ТА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА БІРЖІ

9.1. Під час проведення Біржових торгів на Строковому ринку, Клірингу та розрахунків за їх наслідками Біржа складає та/або використовує наступні документи:

- а) Реєстр Заявок на Строковому ринку;
- б) відомість про відмову у прийнятті до виконання Заявок на Строковому ринку;
- в) Реєстр Строкових контрактів;
- г) Реєстр обліку Позичок;
- д) Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу коштів;
- е) Реєстр Грошових лімітів (складається та передається на Біржу Платіжною організацією);
- є) Реєстр Розрахункових грошових лімітів;
- ж) Інформація Біржі щодо формування розрахункових документів (складається та передається Біржею в Платіжну організацію);
- з) Звіт про виконання переказу коштів (складається та передається на Біржу Платіжною організацією);
- і) Звіт, що надається Учасникам торгів на Строковому ринку.

9.2. Заявки надаються Біржі у вигляді Електронного документу за допомогою ЕТС Біржі.

Подані Учасниками Біржових торгів Заявки реєструються в ЕТС Біржі в момент отримання шляхом автоматичного формування Реєстру Заявок на Строковому ринку, що містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; вид Заявки; код Строкового контракту, щодо якого виставлено Заявку; кількість Строкових контрактів, щодо яких виставлено Заявку; ціну Строкового контракту (для Ф'ючерсних контрактів), за якою виставлено Заявку; Премію, Ціну виконання, Вид Опціону (для Опціонів); Учасника Біржових торгів (його клієнта).

9.3. Біржа надає Учаснику Біржових торгів підтвердження у прийнятті до виконання кожної Заявки від цього Учасника Біржових торгів шляхом її відображення на Торговому терміналі BIT eTrade Future.

У разі відмови в прийнятті до виконання Заявок Біржа обліковує такі Заявки у відомості про відмову в прийнятті до виконання Заявок на Строковому ринку з відміткою щодо причини відмови. Ця інформація також відображається у Торговому терміналі BIT eTrade Future Учасника Біржових торгів.

9.4. Після підбору зустрічних Заявок Біржа формує у формі Електронного документу Реєстр Строкових контрактів з зазначенням присвоєних Біржею номерів Строкових контрактів, дати проведення Торговельної сесії та посиланням на пари Заявок, за якими укладено Строкові контракти.

9.5. Облік Строкових контрактів.

9.5.1. Інформація про подані Заявки та укладені Строкові контракти зберігається в Реєстрі Заявок та Реєстрі Строкових контрактів в розрізі кожного Учасника Біржових торгів, що подав до ЕТС Біржі Заявку, на підставі якої укладений Строковий контракт.

9.6. Клірингові реєстри

9.6.1. Для обліку зобов'язань, що виникають у Учасників Біржових торгів на Строковому ринку Біржа використовує наступні Клірингові реєстри:

- Реєстр обліку Позичій;
- Реєстр обліку зобов'язань щодо переказу коштів.

9.7. Реєстр обліку Позичій та Позичійні рахунки

9.7.1. Для ведення аналітичного обліку зобов'язань кожного Учасника Біржових торгів (його Клієнта) на Строковому ринку Біржа при допуску Учасника Біржових торгів до участі в торгах відкриває Позичійні рахунки в складі Реєстру обліку Позичій.

9.7.2. Облік операцій Учасників Біржових торгів на Строковому ринку здійснюється Біржею шляхом обліку відкритих Позичій на Позичійних рахунках Учасників Біржових торгів (їх Клієнтів) за укладеними Строковими контрактами, що формується на підставі Реєстру Строкових контрактів та розрахунку Варіаційної маржі при Коригуванні Позичій.

9.7.3. Біржа обліковує зобов'язання Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) на Позичійних рахунках за наступним ознаками:

- номер Позичійного рахунку Учасника біржових торгів (його клієнта);
- Серія Строкового контракту;
- кількості Строкових контрактів даної Серії;
- розміру Варіаційної маржі.

9.7.4. Порядок нумерації рахунків в Клірингових реєстрах встановлюється внутрішніми документами Біржі та відображається у клірингових звітах Біржі Учасникам Біржових торгів.

9.7.5. При закритті Позичійного рахунку припиняється ведення Біржею аналітичного обліку зобов'язань визначеного Учасника Біржових торгів (його Клієнта) на Строковому ринку.

9.7.6. Кількість Ф'ючерсних контрактів враховуються із знаком, який визначається в залежності від того, покупцем або продавцем за даними Ф'ючерсних контрактами є Учасник Біржових торгів на Строковому ринку (його Клієнт), для обліку зобов'язань якого Біржею відкрито Позичійний рахунок Реєстру обліку Позичій.

Ф'ючерсні контракти враховується із знаком «мінус», якщо Учасник Біржових торгів на Строковому ринку є продавцем, із знаком «плюс» - якщо покупцем.

9.7.7. Зобов'язання за укладеним Строковим контрактом підлягають обліку на Позичійному рахунку за кожною Серією Строкових контрактів окремо.

9.7.8. Біржа змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами на Позичійних рахунках, відкритих для обліку зобов'язань за Строковими контрактами Учасника Біржових торгів (його Клієнта), при укладанні Офсетного договору Учасником Біржових торгів на Строковому ринку та внаслідок Коригування Позичій.

9.8. Облік зобов'язань щодо переказу коштів

9.8.1. На аналітичних рахунках в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу коштів Біржею враховується або заборгованість Центрального контрагента перед Учасником Біржових торгів на Строковому ринку, що відображає зобов'язання Центрального контрагента щодо переказу коштів Учаснику Біржових торгів, або заборгованість Учасника Біржових торгів на Строковому ринку щодо переказу коштів Центральному контрагенту, що відображає зобов'язання Учасника Біржових торгів щодо переказу коштів Центральному контрагенту. Кредиторська заборгованість враховується із знаком «плюс», дебіторська - із знаком «мінус».

9.8.2. Біржа обліковує зобов'язання щодо переказу коштів за ознакою платників (номерів аналітичних рахунків для обліку зобов'язань щодо переказу коштів Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) та Центрального контрагента) та Серій Строкових контрактів (розміру Варіаційної маржі за даною Серією).

9.8.3. На аналітичному рахунку в Реєстрі обліку зобов'язань щодо переказу коштів, Біржа обліковує сумарне сальдо за всіма значеннями Варіаційної маржі за кожною Серією Строкового контракту.

9.9. Документи, що надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку (Біржовий звіт)

9.9.1 За результатами Торговельної сесії на Строковому ринку ЕТС Біржі формує та відображає в Торговельних терміналах ВІТ eTrade Future Виписку з Реєстру Строкових контрактів.

9.9.2. Після завершення Торговельної сесії Учасники Біржових торгів за допомогою ЕТС Біржі та/або Системи ВІТ eTrade Mail отримують у формі Електронного документа Виписки з Реєстру Строкових контрактів, що містять усі Строкові контракти, укладені цим Учасником Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Біржа надає на вимогу Учасника Біржових торгів також Виписку з Реєстру Заявок Біржі у вигляді Електронного документа.

9.9.3. Інформація про стан та обороти Позичійних рахунків Учасника Біржових торгів за наслідками Клірингової сесії, а також про наявність Маржинальної вимоги відображається в клірингових звітах Біржі, які надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку відповідно до цих Правил. Звіти надаються у формі Електронного документа.

9.9.4. Формат клірингових звітів, що надаються Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку, затверджується Біржею і публікується на Інтернет-сайті Біржі.

9.9.5. Виписки з Реєстру Строкових контрактів, виписки з Реєстру заявок Біржі, клірингові звіти надаються виключно Учаснику Біржових торгів крім випадків передбачених законодавством. За необхідністю Біржа надає документи в розрізі клієнтів Учасника Біржових торгів.

9.9.6. Документи у вигляді документу на папері можуть бути надані Учаснику Біржових торгів на Строковому ринку за його запитом протягом 3 (трьох) робочих днів після отримання запиту.

9.9.7. В разі виявлення помилок Біржа має право сформувати і направити Учасникам Біржових торгів на Строковому ринку виправлені звіти. При цьому дійсним вважається останній звіт.

9.9.8. Біржа здійснює ведення внутрішнього обліку з використанням електронних носіїв інформації та забезпечує можливість відтворення інформації, що враховується, на паперових носіях.

9.9.9. Порядок здійснення обліку на Біржі щодо операцій Клірингу та переказу коштів визначається обліковою політикою Біржі. Порядок формування документів, форми документів визначаються внутрішніми нормативними документами Біржі.

РОЗДІЛ 10. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Розкриття інформації про діяльність Біржі на Строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі з урахуванням особливостей проведення операцій на Строковому ринку, якщо інше не встановлено Специфікацією або законодавством України.

Зокрема на Інтернет-сайті Біржі оприлюднюється наступна інформація в розрізі Строкових контрактів:

- ціни відкриття, закриття, мінімальні, максимальні та розрахункові ціни, Премії;
- кількість та загальний обсяг укладених Строкових контрактів, кількість та загальна сума відкритих Позичій.

Продумеровано, проинуреровано, проинито та скринжено печаткою

17 (04.04.2018) 1181876

Директор-фінанс

М.П.А

Шинилов С.С.

ПОСВИТА ВІСНОВАНИ